

Maltské megalitické chrámy

Jiří Matějka

Na Maltě existuje asi 12 megalitických staveb, o nichž víme a můžeme je fyzicky navštívit. Řada dalších se nachází pod zemí. „Chrámy“ na Maltě vznikaly postupně, v několika etapách, z nichž nejstarší má být tajemstvím zahalený soubor staveb Ggantija, megalitický komplex, údajně dokonce starší, než pyramidy v Gíze.

Ggantija – starší než pyramidy

Na svahu pod vesnicí Xaghra na maltském ostrově Gozo se rozkládají majestátní neolitické chrámy Ggantija Temples známé také jako „Obří věže“. Je to jedna z nejstarších staveb na světě vůbec. Mohutnost a nadlidské proporce stavby, jejíž původ zůstává dodnes hádankou, se odráží i v názvu – Ggantija (gigantická).

Podle jedné z pověstí ji vystavěla obryně Sunsuna, která sem nanosila kameny z jihu ostrova Gozo na vlastní hlavě. Není divu, rozměry balvanů se vymykají představě, že by mohlo jít o dílo lidských rukou. O skutečném původu tohoto prehistorického divu, stejně jako o dalších podobných památkách roztroušených po maltském souostroví, vědí vědci stále pramálo.

„Chrámy“ Ggantija je nejdokonalejší ze všech podobných maltských staveb. Komplex je tvořen dvěma samostatnými, vzájemně nepojenými objekty. Každá jeho část byla údajně postavena tak, aby kopírovala tvar těla bohyně Matky země, symbolizující plodnost a úrodu. Vstup má vypadat jako vchod do matčina lůna, široké boky, velká ňadra a hlava. Ale bylo tomu doopravdy tak? Půdorys jiných staveb na Maltě připomíná spíše čtyřlístek.

Nejstarší jižní část stavby je rozdělena do pěti částí. Je až s podivem, jak dobře zachovalý zůstal původní jižní chrám, na rozdíl od severního, přistavěného mnohem později. Může za to druh použitého kamene, i když balvany vypadají na první pohled stejně? Podle historiků stavby původně zastře-

ORIENTACE MALTSKÝCH MEGALITICKÝCH STAVEB

šovaly dřevěné trámy pokryté surovými kůžemi. Domníváme se, že tento názor není správný. Je málo pravděpodobné, že by někdo tak dokonalou stavbu, jako Ggantija, zastřešil jen plachtou nebo surovou kůží.

Budovatelé použili dva druhy kamene. Vnitřní prostory jsou z jemnozrnného pískovce, do něj jsou vyryty ornamenty. Na vnější stěny vysoké až 8 metrů použili tvrdý porézni korálový vápenec. Několikatunové bloky seřadili vedle sebe a spáry mezi nimi vyplnili zeminou. Podobná kruhová obydlí najdete na ostrově Menorka. Použitý způsob konstrukce poskytuje stavbám stabilitu už více, než 5000 let.

Objev Ggantije a pochybná rekonstrukce

Chrámy byly objeveny v roce 1827 naprosto náhodou. Jeden z místních zemědělců při obdělávání pole narazil na obrovské balvany. Archeologové pak museli celý „chrám“ vykopat ze země. Během prací se zdi hroutily a provizorně je podpírali. Později, v duchu tehdejší módy tzv. „romantické archeologie“ znovu poskládali uvnitř a v okolí stavby porůznu nalezené kameny. Vznikla tak velmi přibližná kopie původní stavby. Svědčí o tom nesmyslně uložené kameny v obvodovém

• Obsah

GOZO - klenot středomoří ... 1
Maltské megalitické chrámy ... 2
Por ahora ... Soy muerte ... 12
Chávezova éra: socio-ekonomická analýza ... 13
Sisyfos proti vědě ... 22
Vodíkový příslib ... 32
Země je mladá víc než si dokážeme představit ... 35
Zase ta zatracená fotovoltaika! ... 39